

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 40.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Извешће

о испитима при концу школске године у Земуну.

Од МИЛАТА СТОЈАНОВИЋА.

Школски саветник, госп. доктор Богинић дошао је из Темишвара нарочито овамо у Земун, да држи испит у овдашњој препарандији. И држао је 18., 20., 22. и 23. Јула строг испит писмени и устмени у препарандији, у којој бијаше овољетнога практичнога течаја десет кандидата и две кандидатице. Испитивани су из опште и из специјалне методике и из свију предмета реалке. Од њих 12 препарата добише две кандидатице и два кандидата сведочбу за подучитељке и подучитеље с превасхотством, њих пет кандидата сведочбу с првим редом, један сведочбу за учитеља народне српске школе, а два за школске упућенике или практиканте. И приликом тога испита засведочио је г. школски саветник, како му јако лежи на срцу општа пучка просвета и општи школски напредак.

На челу испитне комисије бијаше осим препарандије по свима школама г. градоначелник, као велики пријатељ школе и народне просвете. Као брижљиви отац настојавао је, да се потанко увери о правом стању школскога напретка, који он сваком згодном приликом својски потпомаже.

У реалки бијаше испит 22. и 23. Јула. Успјех се показа у опште добар, само у погледу немачке словнице и слога (Stil) могло би се било у реалки учинити више. У Среду 24. Јула бијаше испит у четвртм разреду ц. кр. главне учионице, 25. у трећем, 26. у другом, 27. у првом. Свуда показа се добар успјех у свима прописанима учевним предметима, и у пољоделству и у гимнастици (Turnen), који су предмети сад већ

редовити у свакој крајинској народној школи.

У женској ц. кр. учионици бијаше испит 29. Јула у сва три разреда; у сваком показа се прилично добар успјех, само би се могло желити, да се узима бољи обзир на српски језик, као на облигатан предмет сваке овдашње школе. Госпођицама учитељкама препоручује се то, и да у учионици гледе свију предмета увек узимају обзир на већину својих ученица, и да свака у свом разреду настоји, како би било у разреду мање под-разреда.

У Францталској општинској школи бијаше испит 30. Јула. У првом разреду показа се прилично добар успјех и из верозаконске науке, премда кроз целу школску годину не посјети катихета ону школу; али у другом и трећем разреду, које обучава исти учитељ, показа се у немачкој словници (граматици) и у рачунству слаб успјех. У осталом мора се приметити, да ондашњи ученици јако неуредно посеђавају школу; но то не може оправдати дотичног учитеља што није издржно предавао прописане предмете оним ученицима, који су посеђавали школу.

У јеврејској општинској школи бијаше испит 31. Јула. Успјех се пак показао добар, само се мора приметити, да иста школа не може никада и никако довољно приправљати ученика за реалку у оном степену, у ком их приправља главна учионица, особито у обзиру на српски језик ништа се не чини у јеврејској школи, а било би већ време, да се и у том призрењу настоји одговорати околностима времена и места. Јевреји су иначе практични, пак се чудимо, што у том показују толику непрактичност. Истина јеврејски учитељи предају уз немачки језик и свој црквени с великим трудом и оптерећени су са много више учевних часова, него други учитељи;

али би могла општина помоћи у том и изнаћи средство, како би се узимао достојан обзир и на земаљски (српски) језик.

У српским школама држао сам своје друго овогодишње инспектирање и то 1. Аугуста код св. Николајевске цркве. У првом разреду бијаше од 24 ученика присутни њих 10. Успех из свију предмета показа се добар. У првом разреду женске школе бијаше од 25 ученица само две присутне, пак се о успјеху не да рећи ништа, само се може свакако тврдити, да влада неред у таквој школи, где у речени дан испита изостану у толиком броју, што засведочава крајњу немарност од стране родитеља и слаб школски ред. У трећем разреду бијаше од 18 ученика њих 10. Успјех показа се из свију предмета јако лош; о умном обучавању ни трага ни гласа, и такво је стање заиста жалостно и од најубитачнијих последица за општу народну просвету. Док год народна школа не постане најјачом полугом (Hebel) опште народне просвете и изображености, неће бити правога напретка ни у душевном ни у материјалном развоју; не ћемо доћи до правога извора народнога благостања. У ту сврху ваљало би да својски, озбиљно и неуморно суделују сви фактори народнога одгајања и васпитања: дом, школа, црква, школске и општинске власти; иначе не може се постићи жељена цел. Ни само повишење учитељске плате не ће ту помоћи, ако не буде сложна суделовања од стране свију споменутих фактора.

Слогом расту мале ствари,
А неслога све поквари!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Реформе, које су пролетом изишле за војену границу, прогласише међу осталом и земаљски језик за службени језик у општинским пословима и при полицајним и примирително судским расправама. Услед тога беше уведен српски језик као службени језик у реченим струкама, премда је овдашње варошко заступништво у исто време закључило, да се у личним одношајима упражњава потпуни паритет оба језика. Српски језик би заведен с тога, што се овај по општем схваћању сматрао као земаљски језик ових крајева.

Најновијом интерпретацијом високог ратног министарства у тој ствари са свим се ново гледиште отвара. Оно разлаже, да у крајевима, где има становника разне народности, језик је свију ових земаљски језик, и почем је у овом генералату становништво помешано, то дакле по томе једног земаљског језика ту нема.

Ово гледиште означило је ратно министарство својим рескриптом од 11. Јула 1868. под бр. 3466. усљед тужбе мањине панчевачког варошког заступништва, општинара Немаца.

Рескрипт тај гласи овако:

„У прикљученој молбеници ишту панчевачки општински заступници немачке народности, да се код примирителног суда и у општинским пословима упражњава начело равноправности у обзиру на језик.

Осим тога, што је рескриптом од 5. Марта 1868 (н. р.) бр. 569. наређено, да свака граничарска власт мора примити од партија пропше и на немачком језику писане, као што мора предмете и на том језику расправљати, по себи се разуме и одговара постојећим општим прописима законским, да у местима, где су становници мешовите народности, не само језик једне, него свију народности, ако их има у повећем броју, као земаљски језик сматрати треба.

По томе могу сви они, који су немачке, мађарске, чешке, словачке и романске народности и у знатном броју по местима овога генералата стањују с пуним правом захтевати, да се у погледу на њихов језик равноправност у званичним одношајима и општинским пословима упражњава. И ту се по себи разуме, да се у мешовитим општинама имају закључци написати равноправним језицима, као што то треба при примителном суђењу језиком партије чинити, дакле треба расправи на српском језику иста и на немачком или романском следовати.

Исто тако одговара појму о равноправности, кад се Немцима или другима, који нису српске народности, званични налози, решења и позиви власти само на њиховом језику достављају.

Генерал-команда нека дакле нареди, да се епу-да начело равноправности упражњава и да се и код панчевачког магистрата у том смислу поступа, како неби у будуће имао људи равне народности повода тужити се.

У Бечу, 23. Јула 1868 (н. р.)

За државног ратног министра
ГАДИНА, генералмајор.

— Наставак извештаја о испитима и местним српским школама.

„Љубопитни смо, оће ли јој г. управитељ дати сведочбу, да је учитељски испит положила и каква ће та сведочба бити, а чини нам се, да ћемо ју онда имати част видети, кад се расписе стечај на упражњено место учитељке у првом разреду, која је своју оставку предала, а дотле можемо се фала богу претрпити! А некој господи велимо, а они ће ту већ знати да њих мислимо — кртина и испод земље рије, ал је људи ипак увате. Шта смо тели овим речима рећи, мислимо, да ће нас разумети они, којих се тиче.

Овом приликом питамо, незнамо ни сами кога управо да питамо, шта ће бити са закључком општинским о учитељима? Оће л' се оно извршити или не? Ако оће, људима треба за раније јавити, да знаду на чему су; неће ли пак, онда није требало комедије правити и телалити по новинама: ми смо то и то закључили, а кад овамо дође до извршења закључка, онда нема ко да га изврши. Ми овом приликом питамо ону господу скупштинаре, која бијаху противна у скупштини, да се бира претседник велећи: имамо тудоре! Где су им сад тудори, што неизвршују закључак општински о учитељима? Како су могли извршити онај закључак о тороњу и шупама, и још у двоје новине метнути: до овог и овог дана имају се планови на г. пароха Николу Савића послати. Зар ни су тако исто могли и са закључком општинским о учитељима урадити и метнути у новине: до тог и тог дана имају компетенти своје пропше на г. пароха Николу Савића послати, јер смо уверени, да би се он и тог посла радо и весело примио и да њему тако исто напредак наших школа на срцу лежи, као и тороњ, звона, козе, шалукатре и шупе школске! Ту нам ваља још и ово да споменемо. Са више поузданих страна чули смо, да сада она иста господа општинари, који су били у скупштини, кад се већало о школама, и који су и сами гласали, да се досадањим учитељима откаже и да се сомборски приправници доведу, говоре господи учитељима, да нису били они за отказивање, већ да је то била жеља школске комисије. Нама би чудно било то њихово казивање, да незнамо да су они у сваком послу тако непостојани, и да су увек ради на две столице седити, ал ипак питамо их, како могу сада сами против себе говорити? Је ли

њи силом натерала школска комисија, да морају на њен предлог пристати? Зар они нису могли у скупштини рећи: Ми се не слажемо са вашим предлогом и нећемо за њега гласати. Да им пак неби ко поверовао, да је њиов изговор истинит, нека сваком служи ово на знање: Пре неког времена дође школској комисији допис од мађистрата, у ком ју пита, би ли било боље да се досадањим учитељима откаже, и да се доведу сомборски приправници са повишеном платом. Школска комисија усвоји ово мњење и предложи га и општини, а она једногласно закључи, да се откаже досадањим учитељима и да се сомборски приправници доведу, а плата да буде 500 ф.

О овоме закључку општинском може се читати у 33. бр. овога листа, у ком је опширно описан течај седнице црквене општине од 11. Јунија, у којој је овај закључак донешен.

Напоследку да коју и о недељним школама проговоримо. Све се још добро сећамо, с каквом је вољом мађистрат и општинско веће настојало, да се и код нас једном недељне школе установе. Знамо да је општинско веће из своје средине одбор изабрало, који је устав за те школе сачинио, знамо, да га је општинско веће с малим изменама усвојило и да га је дало штампати. Чим је устав био готов, мађистрат је одма заказао свима онима, који децу за недељне школе имају, да их 2. Јунија пошаљу у школу. Тај дан прилично се деца искупи и господа учитељи са школском комисијом и г. надзорником Орељом разредише сву децу у три мушка и један женски разред. У први мушки разред одредише трговачке и мајсторске шегрте, који незнају читати и писати; у други мајсторске а у трећи трговачке шегрте, који знају читати и писати. А женска деца одређена су сва у један разред, будући да их је врло мало било, која су знала читати и писати, те се није могао још један разред заводити. До данас трговачки шегрти из трећег разреда и мајсторски из другог прилично долазише у школу; из првог пак разреда обично је ово последње време седам до осам, а из женског два до три долазило.

Питамо ми сад, јесу ли у стању господа учитељи радити шта, кад деца тако неуредно долазе у школу? За то ми овим опомињемо и молимо оне, чија је дужност настојавати, да сва деца иду редовно у

школу, да настоје, да свако дете мора ићи редовно у школу. Ми знамо да господи учитељи редовно достављају власти, која деца не долазе у школу, но на жалост видимо да то ништа не асни, јер сваком недељом све их мање долази, и ако и даље овако устраје, дочекаћемо скорим, да ће морати престати недељне школе; а да оне престану, незнамо чија би била највећа кривица, ал' знамо да би било свију нас срамота.“

Од истог господина дописника добисмо још и ово неколико редака, да ставимо у наш лист, које овим радо чинимо:

„У прошлом броју овога листа јавили смо, како су текли испити у овдашњим српским школама, сад опет долазимо да и о другим испитима у истим школама неколико речи проговоримо.

Да се не би коме чудно учинило одкуд опет испит, кад су једном већ били, велимо да је зимус некако изишао налог од ратног министарства, да од сад немачки надучитељи имају надзор и над српским школама. По том налогу држао је г. надучитељ Стојановић испите 1. и 2. о. м. О самим његовим испитима имамо ово приметити, да су у дикојим разредима испали онако исто лоши као и пре, а у дикојима напротив много бољи него пре, а то држимо да је отуд што је г. Димић више умно децу испитивао, дочим се г. Стојановић ограничио на само механично читање, а да се по њему не може оценивати ваљаност учитељева, то ће нам сваки одобрити. И на првом испиту деца су онако исто читала као и на овом другом, ал' чим су се деца почела умно испитивати, одма се приметило, да су ту много слабија него у механичком читању.

Не знамо како ће то сад бити, кад г. Димић да релацију за ког учитеља, да је лош испит предао, а г. Стојановић за истог на против да, да је добар испит предао. Кома ће се од њи двојице веровати? Зато би ми тог мишлења били: да или остане по старом т. ј. да сам г. Димић има надзор над нашим школама, или ако то не може бити, онда нека само г. Стојановић има, јер да и један и други имају надзор над нашим школама, и да и један и други испите држе и о њима релације дају, то је не могуће.“

— Народно позориште оставило је нашу варош. Отишло је у Руму, где ће кроз двадесет дана претставе давати. Код нас је оно прилич-

ну штету претрпело, и то због хрђавог времена, које је трајало целог месеца Јула. На публику неможе се потужити, јер од претстава било је прихода једно но друго деведесет форината од сваке. — Ономад отпутоваху више српс. официра у војени стан код Брука на Литви. Они понесоше варошком суду у Пешту и оне револвере, у једном сандуку смештене, с којима је учињено грозно злочинство у топчидерском кошутњаку. — У Понедељник пропUTOваше овуда дванаест ђака бечке трговачке академије пут Цариграда, под надзором једног од својих учитеља, а то су, који полагаху најбоље испите, те их наградише тиме, што могу безплатежно путовати у Цариград и натраг. То је доиста лепа награда.

— У прошлу Среду у три четврти на 6 сахати у вече затворен је бивши кнез Александар Карађорђевић у Пешти у Карлову касарну, баш кад је пошао у шетњу. Неки веле, да је затворен с тога, што је хтео умаћи, а други опет кажу, да је затворен услед доласка председника београдског суда, Лазаревића, који је то захтевао. Кнез има две собе, са свим просто намештене. Кад је варошки капетан с једним комесаром дошао у кнежев стан, да га затвори, био је кнез истина здраво поражен, али је одмах ишао у апс, и ни речом се није противио. Кад је дошао у затвор, захтевао је, да га његови послужитељи послужују. Но то му недопустише. Кнез је стар и болешљив и од како је затворен не престао је нервозно узбуђен. Јуче је молио, да га његов кућни лекар др. Бокај надгледа, што му је и допуштено и лекар му већ приписује лекове. Чувају га два комесара, и осим тога на вратима и под сваким прозором по један војник. За браниоца изабрао је себи разкнез пештанског адвоката др. Фунтака. Син Карађорђевићев дошао је јуче из Карлсебада и одмах је по доласку своје отишао председнику министарства г. Андрашију. Чује се да су због ове ствари министри држали заседања пуна три дана и препирали се око тога, да л' да се Карађорђевић затвори или не. Неки беху за то, да се не затвори, али Хорват, министар правде, енергично је захтевао затвор, јер, рече, он не мари ни бити министар правде, кад му се као таквом не дају одрешене руке. У Петак се био разнео глас, да је разкнез Александар Карађорђевић напрасно умро у затвору. До сад

не потврдише тај глас ни пештанске новине, нити које с друге стране. С тога ово помињемо само као разнесен глас, као и то, да му је отров прекинуо живот, а колико је истине у томе, знаћемо за дан два.

— Пре недељу дана јавила је „Застава“, да ће три судије из Пеште поћи у Варадин, да испитају Владимира Јовановића и Каравелова. Сад јавља, да нису отишли, ван тајно ако не одоше, што ће се наравно у Новом Саду знати. Може бити да су и одустали од тога, док не прочитају писма истражна, што је у Пешту донео неки Лазаревић, председник београдског суда. Нека је и тако, примећава „Застава“, али само на што толико одуговлачити, кад и у самом Београду већ свршише истрагу па и казнише кривце.

— На угарском сабору јако се заузимају за новосадеку ствар сами Маџари са крајње левице и Романи, јер је погажен устав у опште. Дакле и они се заузимају, пишу „Застава“ из Пеште, а од српских посланика осим Милетића нико се не чује. Новосадеком посланику г. Брановачком телеграфисаше из Новог Сада, да се сад или никад заузме, а он и недође у сабор.

— На угарском је сабору довршена дебата о обранбеном закону и о хонвидској војсци. Обоје је примљено огромном већином. И тако сад имају Маџари своју тако давно већ жељену војску и хонвиде.

— Регрутација у Хрватској предузеће се још по староме начину. Из града Старе Градишке побегли су двојица, који беху на 20 година тешке тамнице осуђени.

— Фелдмаршалајтнант Меринг у Трету издао је помирљиву прокламацију, у којој изјављује, да је њему девиза: законита слобода за свакога.

— Из Бугарске све чудније вести долазе. У Недељу 19. о. м. око 11 сати дође добро наоружана чета од 250 људи у село Карајсину, која је б до 6 сата удаљена од Шиптова. Један део ове чете оде у мајур турски Хаџи Емина, где сркаху кафу и разговараху се. Они изјавише, да нису злочинци ни хајдуци, већ да су се само на устанак подигли, да од владе њиховој домовини дужна права извојују, која ће бити угодна и оним Турцима, који

међу Бугарима станују. Ово је Емин сам приповедао пред местним поглаварством. Овај Турчин осведочи о праведности њихових жеља поклони им са највећом готовошћу три коња и двоја кола, која хтедоше они од њега купити. Дobar Турчин није хтео плате примити али обећа, да ће му коње вратити, кад се ствар доврши. Кад је овдашње поглаварство чуло за чету, оправи одма Шулимана и Емина Ефендију са 150 Турака и близу 100 људи уредне војске, да чету потеряју, који око 7 сати у гори међ Батаком и Карајсином стигну. Из ови и други села бејаше натерано до 1000 Черкеза и толико сељака и с овима започну Турци страшну борбу. Од стране Турака падну у овој борби 2 мулазима, 5 шанкона, до 100 Турака и Черкеза, а међу тима и Ага од Шиштова и више заштија. Борба трајаше до 9 сата. Чета се повуче иза шанцева, које нађоше у гори где их Турци обседну. Бугарима пође за руком те измакну, и Турци изгубише сваки њиов даљи траг. Одважни Турци су у великом немиру, они су скупили ове ноћи 200 људи (Бугара) да стражаре по граду. Познато је, да нису могли наћи човека млађег од 35—40 година. Телеграфски савез међ Рушчуком и Трновом је прекинут. Хаџи-Беј је отишао, да у Рушчку извешће даде. Па онда даље вели: опет стигоше амо жалостно вести за Турке. Међ Шиштовом и Трновом, близу села Карајсина, помоли се добро наоружана чета, која славно прву борбу сврши. Мухамеданци су потучени; 200 Черкеза и 80 заштија је мртво, много сељака и војника; са бугарске стране има 15 мртвих. Борба бејаше на пољу, где чета нађе шанцеве и где се утврди. У Рушчук донесоше једнога заробљеника и главу једнога мртвога. Ово је глава како се хоће да зна, поца Стевана, рођеног из Рушчука. Кад је овај у борби убио вођу заштија, поседе коња, залети се у редове турске и убије ту 15 људи. Ово приповедају сами Турци, који су у борби учествовали. Он се удали од своје чете мислећи, да нема на близу непријатеља у близини, ал из заседе га нападно два заштије и жива улове и одведу у Рушчук, где га у присуству францускога и прускога консула испитиваху. Код њега се је нашло 100 патрона и 20 ока барута. Упитан, што је хтео са барутом, одговори: „То је ствар устаника.“ И револуционарних прокламација кажу да се је код њега

нашло, и у њима да стоји измеђ о-сталога: „Бугари нека не очекивају од Русије да ће их она спасти... нека се сами подигну и нека рачунају на своје силе.“

— У Шпанији је велика узбуђеност. Између грађанства и војске највећи раздор у Барселони. Бенерал је збацио префекта по праву, које му опасно стање даје. У Валенцији су тражене тајне штампаре, због чега су многи позатварани.

— У Ватикану се спрема догматични меморандум, где се аустријски католици, који промену конкордата одобравају опомињу, да ће савести својој одговарати. Још ће изјавити и то, да се никада није смрвали, бунити аустријске поданике против конституције.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Бечки телеграм о житној берзи није нам стигао.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У Петак 2. Августа: 6 ст. 9 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 3. Августа: 6 ст. 5 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 4. Августа: 6 ст. 0 пал. над нулом. Суво.

Код Митровице:

У Петак 2. Августа: 4 ст. 9 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 3. Августа: 4 ст. 6 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 4. Августа: 4 ст. 4 пал. над нулом. Суво.

Код Сиска:

У Петак 2. Августа: 1 ст. 0 пал. под нулом. Суво.
„ Суботу 3. Августа: 1 ст. 2 пал. под нулом. Суво.
„ Недељу 4. Августа: 1 ст. 3 пал. под нулом. Суво.

Земун. Ове недеље прошле су Савоушке лађа Антона Вигера са 5000 вагана јечма за Сисак; лађа Николе Поповића из Панчева са 4000 вагана кукуруза за Сисак; лађа Марка Крестића са 9000 вагана жита за Сисак.

III Земун, 3. Августа. Овдашњој полицији би од магистрата наложено, да поднесе извешће о резултату овогодишњег свиларства у Земуну. Имали смо прилику видети то извешће, које нас ни мало није задовољило, јер се ту показује са свим незнатан резултат у тој струци, премда се зна, да извешћа, која се дају „званичним путем“ ретко кад су dostatочна у привредним стварима. Незнамо, зашто није магистрат тај посао управи господарственог друштва поверио.

По том извешћу француски је учитељ г. Крамер 64 $\frac{1}{4}$ лота семена употребио, од ког је 692 $\frac{3}{4}$ фунти буба добио. Исти је одранио

24	лота	јапанског	семена;
2 $\frac{1}{2}$	„	балканског	из Соваје;
33	„	српског	из Градишта;
1 $\frac{1}{2}$	„	брианцолског	из Сплета;
23 $\frac{1}{4}$	„	брианцолског	из Пизине;
1	„	овдашњег.	

64 $\frac{1}{4}$ лота свега.

Из свег тог семена одхранио је он

561 $\frac{3}{4}$	фунти	јапанске	бубе;
59 $\frac{1}{4}$	„	српске	бубе;
7 $\frac{1}{4}$	„	балканско-српске;	
4 $\frac{1}{4}$	„	брианцолско-сплетске;	
42 $\frac{2}{4}$	„	брианцолско-тивинске;	
19 $\frac{3}{4}$	„	из овдашњег	семена.
692 $\frac{3}{4}$	фунте	свега.	

Осим ове количине одранила су још и нека француска деца упражњавања ради мало нешто свилених буба, коју је децу речени учитељ е тога обдарио. Малу неку награду добио је и неки Хунгер, што је он најпре своје бубе одхранио.

Осим г. Крамера занимао се у Земуну са одхрањем свилених буба још и г. Ђорђе плем. Спирта, који је два лота јапанског, и један лот балканског семена одхранио. Од прве сорте добио је 65 фунти јапанске и 14 $\frac{1}{2}$ фунти балканске бубе.

Подићи ће се скоро из Земуна непосредно у Панчево телеграфска линија преко Дунава и рита. Телеграфски инспектор овдашњи био је ово дана тога ради у Панчеву. Овом приликом можемо јавити, да је телеграфским чиновницима повишена плата. Најнижи чиновник телеграфски имаће одсад 500 форината годишње плате.

О резултату овогодишње летине у нашем пределу не може се још точно што јавити, јер је задоцњено све због рђавог времена месеца Јула. Толико се зна, да је у Земуну и у околини слаба средња жетва. Како стоји у страним земљама са летином, о томе следећи извештај говори.

У Немачкој је раж пожњевена. Остале се хране у велико раде. Зрно се у опште добро плаћа; превазилази сваку наду. Снопсва има много и тешки су, а зрно је сасвим здраво. Само из неких предела, на пр. из Селцтала (Рајнхесен) јављају, да је раж једва у средњу руку била. Са житом се до сада свуда хвале: добро је понело. Јечму је априлска врућина шкодила нешто мало, и не задовољава. Зоб је у лепшем изгледу. Рејица је била ове године издашна, само што је зрно лакше од лањскога, јер је рано узрело. Кромпир је красан и ако му доцније што не науди, онда им ове године нема равних. И воће је родило. Скоро није тако понело, да све моткама грање подупиру. Шљиве су особито родиле на доњој Мајни. Већ сад долазе инострани купци и скупо их плаћају. И из Ветерауа и Оденвалда јављају, да је воће веома родило.

Из Рајнгауа нишу, да сељак скоро није имао толико прилике, да се радује благослову жетве, као ове

године. Скоро је све одреда веома родило.

У Баденској има већ више десетина година, како није до 12. Јула шеница обаљена. Снопови су тешки, а зрно би било још много савршеније, да је местимице киша пала. Но ипак се здраво добро плаћа. И остала је храна, а особито је кромпир добро понео. Све је родило. Шљиве за север и за Америку плаћају се по две форинте од центе.

У Виртенбергу различно мисле о жетви, но свакако неће бити средња. У неким пределима, кажу да је ванредно добра. Зимско воће стоји необично лепо.

У Баварској називају по свој земљи ову годину „благословеном.“ 3., 4., и 5. Јуна већ су жњели код Вирдбурга, Нириберга и Регенсбурга. Све воће је у три недеље раније сазрело него прошлих година, и има га много. И с пчеларством се ове године хвале. Већ у Мају видеше се многи ројеви. Из Траунштајна јављају, да су гусенице мно-

гу штету починиле на воћкама, по на другој страни нигде. У Сахсонској је жетва такође добра, и ако је туче било. Храна и воће много обећавају.

У Шлеској су по званичном извештају добри изгледи за жетву. Киша је летњем усеву врло годила. Тако и у Хансверу. Шеница и јечам прекрасни, само је зоб местимице лошија због оне суше у Јуну. Кромпир и остала пољска храна такође добра. У Бранденбургу су почели раж жњети већ 12 Јуна. Зрно је тешко, слама дугачка и здрава. У источној Прусској стоји скоро у свему лоше са жетвом.

У Француској по поузданим вестима, подмириће жетва потребу. С друге се стране чује, да ће се још и извозити. Западна и северна страна земље боље је понела него јужна. Једина је зоб полоша. Сламе мало. Кромпир страда од кишне, кудеља у средњу руку, дуван рђав на северу. Тако исто и воће.

У Енглеској није била жетва тако рано још од 1822 г., али није

издашна. Шеница, зоб и јечам имају мало класје, слама мала и слаба. Сочиво и пасуљ добар.

У Шведској свуда рђава жетва. Туже се на сушу.

У Русији је у неким пределима, рђав изглед због суше, но по осталим крајевима царевине добар. У опште шеница је добра, раж прилична, само зоб и јечам полоши.

У Италији свуда врло добро. Храна, вино, уље, пиринач, свила све обећава добар плод. Само су у римском шампању скакавци починили велику штету.

У Шпанији је прилична жетва у Кастилији и у мадриској околини. За те пределе то је доста рђаво, јер је од неког времена оскудица у храни. И по осталим крајевима је слаба жетва. Од дуже времена мори земљу оскудица у води. То су последице безсавесних владиних поступака. Она је од 1855 дала 22.634 шуме посећи. За целу земљу од 8000 квадр. миља остаје још само 307.154 хектара шуме.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	29.	30.	31.	1.	2.	3.
	Ј у л и ј а			А у г у с т а		
Дукат цесарски	5.38 1/2	5.37	5.38	5.39	5.39	— —
Сребро	111.35	111.35	111.50	111.75	111.—	— —
5% металици	58.35	58.50	58.30	58.50	58.40	— —
Ови с кам. мај—новем.	58.50	58.60	58.40	58.60	58.50	— —
5% народни зајам	62.55	62.65	62.50	62.40	62.—	— —
Акције народне банке	735.—	734.—	732.—	732.—	731.—	— —
„ кред. завода	212.40	218.30	211.90	211.80	211.—	— —
Довоци 1860. године	84.30	84.80	84.65	84.50	84.—	— —
Лондон	113.60	113.60	113.60	113.70	113.95	— —

Пловидба местне лађе до 21. Аугуста.

- Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
- Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.
- Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.
- Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.
- Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у вече.
- Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у вече.

Опомена.

Сви они, који су са плаћањем пореза или других дација заостали, позивају се озбиљно, да до 20. Аугуста 1868 тим више свој дуг у овдашњем пореском надлежатељству плате, што ће се иначе од 21. Аугуста о. г. почето дуг од оклевајућих војеном езекуцијом, па и још строжијим сретствима, наплатити морати.

У Земуну, 27. Јула 1868.
Градоначелник:
Бах, мајор.

Mahnung.

Alle diejenigen, welche mit Steuer und sonstiger Verbindlichkeit im Rückstande sind, werden hiemit ernstlich aufgefodert, diese an das städtische Steueramt bis Ende August 1868 umso mehr zu berichtigen, als ansonst gegen die Säumigen vom 1 September l. J. an die Militär-

erektion, und selbst andere noch schärfere Zwangsmaßregeln nothwendiger Weise eingeleitet werden müßten. Semlin am 8. August 1868.

Der Bürgermeister: **Bach, Major.**

Други списак

прилога за издржавање српског народног позоришта.

- Г. Г. Стев. Сп. Андрејевић 1 дук. 5 ф. Никола Бакић 2 ф. Георгије Солар 2 ф. Максим Костић 1 ф.
- Лазар А. Јовановић, Управа
- Местни благајник епис. нар. позоришта.

Продаја винограда.

Овде у Земуну, у бежанијском сокаку, одмах до винограда г. пл. Шпирте налазећи се виноград продајем из слободне руке са родом или без рода. Који тај виноград хоће да куши, нека се обрати дознавања услова ради на мене потписаног.

Марко Николџ.

Продаја кућа.

У Земуну, у арабаџијекој махали налазећа се кућа г.г. браће Брауна, где беше фабрика, продаје се из слободне руке, или се даје под кирију. Услови се могу дознати код сапунџије г. Димитрија Ж. Максимовића.

Gausverkauf oder Vermietung.

In Semlin, in der Ackergasse sind die Wohn- und Fabriklokalitäten der Herren Brüder Braun entweder zu verkaufen oder zu vermieten. Das Nähere zu erfragen beim Seifenfieder Herrn Demeter & Maximovits in Semlin.

У нашој шпецерајској трговини потребан је један шегрт који разумева српски и немачки читаати, писати и говорити.

Браћа Вуло
у Земуну

Завист.

Посвећено нешто мало мушкима, а сасвим женским.

Завист и мржња, то су две сестре. Мржња се може кадгод и оправдати, али завист никада. Први је завидљивац био Кајин, који је из зависти и брата свога убио, јер Авелова жртва беше угоднија богу. Слава и завист излежу се из једог јајета: слава се диже као орао небу под облаке, а завист је змија, што по земљи пузи и сикће. Ни један знатан човек не беше без непријатеља. Они премудри, што немају срца, што су сами себи све и сва, што свако одушевљено подузеће лудошћу крсте, они се слатко смеју, ако такво подузеће не испадне за руком, јер се радују туђој штети. Просте и слабе душе хоће силом да окаљају и умале свога ближњега, јер мисле, да ће се тиме они узвисити, тиме, што ће онога оборити. О људи, људи!

Примера тој нискости и подлости душе, сваки ће наћи баш у ово последње време код нас самих. Које-какви мрави, што су човеку само досадни, а нису кадри ни ујести, нападају на човека, који се над свима узвисио, и који својим делима за народ чува име своје од сваке руге. Но нека се не надају успеху. Што они већега од себе нападну, тим ће у већу срамоту пасти.

Острацизам у Атини и петализам у Сиракузу то је било законито поступање у њиховој демократији, да људе од уплива прогоне, како неби могли народној влади шкодити. И то је био управо завод зависти, с тога су и живели радије изван вароши велики људи, као што беше Корнелије, Конон, Пфизрат, Тимотеј, Кабрије и други.

Вештина претставља завист као жену са зривим очима и змијинском косом, која сама себе једе. Прави завидљивац мења боју. Сад је блед, сад црвен, особито на врх носа, и најпосле жут у целој особи. Завист је страст, што не оставља човека, с тога мршави завидљивац као и заљубљени.

Кад је Херодот на сабору читао своју историју, Тукидид је плакао, као Цесар пред сликом Александровом, а обојица беху већи од оних, којима завидеше.

Завист може често и доброга човека снаћи, ако види да се неваљалство и не заслужност награђује, али ће само с раменима слећи. Управо би требало само врлинама завидити. Али што је у кога мање врлине, тим

већма завиди својем ближњем. Које љубопитљив обично је и завидљив. Само младост још незна толико за завист. У томе се добу поштује све што поштовање заслужује, заслуге, дух, часна старост, и гледи да и сама све постигне. Паметан човек што више заслуга има, тим више има и завидљиваца, али он ће се само намејати и рећи: „Ко ми завиди, мањи је.“

Од како је бар у неколико престала она велика разлика између сталежа, и завист је од тог доба мања. Само је још тамо чврста, где се интереса тиче, јер завист претпоставља једнакост рода, сталежа, начина живота, пола и т. д. Стога краљеви завиде само краљевима, као и научењацима научењаци, или боље рећи надри-научењаци. Завист је извор и оној пословици: „Ни један пророк не вреди у својој земљи.“ Ваљало би додати „за живота,“ јер после смрти се обично признаје. Завист се прво налази код занатлија и код вештака, после код дворјана, што владоца у скут љубе, код лепих и сродних. Завист влада особито међу крчмарима. Неки је угоститељ држао једнога болесника два месеца у кући и на храни, а кад је видео, да је преварен, онда му је претио, да ће га затворити, ако не превари тако исто и његовога комшију угоститеља. Болесник дакле дозове тога угоститеља из комшилука и потужи се на свога и стане се погађати с њим. Међу тим дође болесников угоститељ и почне се грдити са својим комшијом, што му мами госта, а болесника стане молити, да остане, јер ће у њему, као добром платиши, много изгубити. Моли га, да му не срамоти кућу, он ће му све учинити. Све бадава. Нови угоститељ одведе свога новог госта са триумфом кући, а стари прегоре и штету и стане се смејати ономе, да већ мал' није пуко.

Један је зналац тврдио, да и сама деца завиде једно другом, ако се претпоставља једно другоме. Он вели и то: кад се две женске састану, а оне најпре траже једна на другој, што би смешно било, па онда тек узјамце ласкају. Она која је женској најемешнија, она је и најлепша. Боже, што су вам опет те женске међу собом завидљиве, то је страшно. Нек једна има ма и најмање што по новој моди макар само један дан пре од других, е, ту је одмах највећа завист. Па како једна женска на другој види и најмању ситници! Па ако је што лепо,

увек ће казати: „Хм, стоји јој као додоли!“ и то је онда већ знак, да се и њој допало, сама јој завист неда, да каже. Треба чути тако друге, кад се састану, па кад стану коју претресати (но која није међу њима). Јаој сиротици, та неостане јој на миру ни она „орнодла,“ што се и не види у коси. Све оне претресу, како је оно наместила, како је оно обесила. Па како је оно, па ово, па оно, па у безконачност.

У томе женске имају и дара. Она спазе једним погледом све што на другој има. А ја знам, мене је више пута питала рођака и друга женска, како је Ана или Нана била обучена данас у цркви или на шетњи и ја никад нисам знао казати, ни какве је боје била хаљина, а камо ли, каквог је струка или плепа. Е, али нисам женско, па није ни чудо, премда су ми се оне увек чудиле, шта врага гледим, кад то не гледим!

Мушки нису тако завидљиви. Женска завиди, ако је друга лепша од ње, а мушком је то све једно, и женска гледи у свакој лепшој своју супарницу, и ако је зове другом или сестрицом. С тога ваља веровати ономе, што кажу да ће све женске бити мушки, кад дође суд бојски, и кад ускрену, да би тако барем мир био на небу. Добре ће жене свашта попустити међу собом, само не, што се људи, хаљина и накита тиче.

И та срамна склоност човечија, да пре верује рђаво него добро за кога, попиће једино из зависти и самољубља. Неки људи из зависти и измишљавају и потварају свашта на другога, а други јој одмах верују и распростиру даље, а и то све из зависти. Има људи врло углађени, први ти се јаве, слатко говоре и мило се осмејкују, али су најподлији и највећи завидљивци. Такви-ма треба одговорити, кад вас питају: „Шта ће ваши завидљивци казати?“ „Баш сам хтео вас питати.“

Нигде толико нема зависти, колико у малим варошицама, и то за маленкости. Ту би требало сваке нове године држати славу помирења, што би више имало смисла, него код Јевреја што има. А кад би о сталежу говорили, онда је у ученоме свету највећа завист међу докторима.

Но опет је увек боље, да човеку завиде, него да га сажаљевају. С тога је Темистоклес желио себи што више завидљиваца, јер завист иде за славом као сен за човеком. Они су слични црвима, који најбоље јабуке једу. Не баца се каменом

или дрветом на воћку, која рода нема. Ни пси не лају на нов месец, него кад је пун. Где су заслуге, ту се и завист појављује, као за пламеном дим. Безпосличарима, који цело драго време проводе у ружењу, опадању, потварању, трчкарању и лажи, њима заиста неће нико завидити. Један је знаменити човек питао, да ли су монарси или народи не благодарни према заслужним људима? Ни једнима ни другима неможе историја пребацити. Узрок је неблагодарности обично завист супарника, или који бар желе да су супарници, и ако су без икаква знања и духа, без икаквих заслуга и карактера.

Међу свима афектима најгора је завист. Та једе човека као рђа гвозђе. Један духовник рече: бог не може завидљивица горе казнити, него кад би га метио у рај, који би му се у пакао претворио из саме зависти, кад би видео блаженство праведних. Да не идемо чак на небо, ја опет велим, да неће бити веће муке завидљивцима и клеветницима, што се појавише ово последње време у нашем народу, као кад виде, да не могу оцрнити и оборити оне, које народ рад заслуга њихових искрено љуби.

Они ће се изести, као што изеде рђа гвозђе.

По Демокриту. С. П.

Слово

на парастосу погинулога кнеза Михаила у светониколајевској правосл. срп. цркви 17. Јуна 1868. у Карловцу (горњем).

Говорио НИКОЛА БЕГОВИЋ.

Праведник аште постигнет скончатијеја, в' покој јему будет.

Нема томе дуго, поштовани зборе! да смо ми овђе са молитвом ожалели не милу смрт младога цара Максимилијана; данас пак предајемо вјечноме спомену српскога кнеза Михаила Обреновића.

Грозна смрт кнежева позната је нама по гласовима, које разнесе јавни листови свију народа. И наша српска гласила својим жаловитим гласом потресосе у нама и хришћанска и природна осећања до крајњег вршка, на коме још само молтва Србина лијека дати може.

Жалост је ова наша са свијем природна, па тако и подобно оправдана. — Кнез Михаило као Србин и као православни Хришћанин наш је брат. Он је живио тако рећи на прагу нашем, и својим човјекољубним делима давао толико гласа по народу своме, да му ми наше признање овђе никако ускратити не можемо. А и осим народнијех симпатија, које прави Србин никада не може и не смије затајати, и које опет поштен и справедљив човек никада не може и не смије замјерати — велим: осим те свете свезе наше духовне, коју ни воде ни горе не пресекоше, долази ту још једна исто тако њежна и важна скољност, што међу нама овђе у граду живи из свијетле породице Обреновића одлична граница и узвишена својта (супруга г. цуквинска Теодора Мајис, рођена Обрено-

вићка), са којом смо ми дужни подијелити љуту жалост ову, да се особице у туги не изгубимо.

Кнез Михаило погибе прерано у 45 години свога живота у Топчидеру на шетњи — погибе, знамо, у својој земљи, коју је он сам миловао, те јој прибавио био толико безбједности за људски живот и домаће имање, да је сам говорио: „Закон је највиша воља у Србији.“ И баш зато нам грозна смрт честитог кнеза жалост задаје! . . .

Забринути се мора Србин над удом судбом својом, која мори племенито потомство свете кнеже Немањића кроз толико пријех вјекова, на још не може да догледа краја својима тешким невољама. — Истина, није до нас овђе испитивати: Чија подмукла рука подметну хладно врно, да угаси драги живот кнежев, од куда се земља његова праведно надала свакој срећи и напредку. Ми то испитивати не можемо. Уважите, да ја кажем „не можемо“, а не рекох не смијемо. — Јер ми живимо изван домаћаја и далеко од мјеста, на коме је драгоцјена крв проливена; те зато баш ваља са оне стране да мирно очекујемо чисту истину. Ма кад тајну ту испитати не можемо, а ми можемо бар одмах од туд извести за себе полезну науку: да је наиме најтврђа ограда овђе на земљи саграђена од врлине српске и доброте хришћанске, јер кроз ту ограду не продире рука убилачка. Кнез Михаило родио се, да један пут умре. Кнезови и владоци смртни су људи. Но благо ономе за кога се рећи може: „Праведник аште постигнет скончатијеја, в' покој јему будет.“ А тако управ проговара данас ушакани народ из благороднога срца своме љубљеном кнезу на гробу његову. И то је највећа утјеха српскоме народу у великој и тешкој туги његовој, те он умје оцијенити себе, и — разпознати своје добротворе од својих злотвора.

Моја браћо! Ми смо Хришћани, ми смо Срби, нама доликује тугу нашу на Б-га положити. „Бог је наш стари давало!“ Тако се утјешава Србин са живом вјером и сталном надом у Бога чак од неретнога Видовдана кроз невоље своје вјечне, и горке даје свога животарења. И гле! Србин се не посрами у вјери својој. Погледајте само на Србију младу баш код овога часа њевина, какви нам гласови из Србије долазе? „Србија је мирна и опрезна,“ — веле јавни листови. Томе се занета враг српски није надао, кад је из подне пушке своје застро Србију са густим димом, и умислио био само преко мртва кнеза Михаила своју подмуклу намјеру постигнути. Али Србију Бог чува. Србији је кнез: Бог и српски народ. А тај се кнез српски убити не може! Да браћо, неће старо бити, а Србија ће исправити клонуту главу своју, и поновити стару српску заклетву:

„Ми смо војска твоја Господару,
Чувај нама образ и поштење!“

Врази ће посрамити,

А Србија прославити.

Теће вода куд је текла,

Што је српска мајка рекла.“

А сад к теби, Боже драги, подижем скривито срце своје и страхом молим ти се: Ти Боже заштити сав род хришћански, све људе и народе. Ти нас умудри да ми твоју свету вољу и твоју правду љубимо. Ти нас урауми да теби једноме сви служимо, да јеванђеље сина твога постане истином живом у двору — и у колеби. Јер само тако умириће се страсти, изгубити лакојства и грабежи, које притисак јачега над слабир и сиротним као бич твој по земљи разнесе. — Боже вјечни! Ти суди и осуди грозно убиство, које нас о-ђе у дубуку жалост погрзушава, и не допушта врагу пакленоме, да се посрами вјера наша пред частним крстом сина твога, коме српски род служи и у њега се нада. А души великога мученика нашега православнога кнеза српскога Михаила подај твој рај и покој. Амин.

Шетачеве белешке.

П.

Потоп. — Српска позориштна дружина. — Опроштај стрелцаца. — Четири хиљаде отаца а једно дете само. — Неприликe од сваке врете. — Последњи покушаји. — Омладинска експедиција.

Немојте замерити шетачу, лепе читатељке, што се тако ретко појављује са својим белешкама. Али како ће, кад кроз је четрдесет и пет дана дан на дан киша падала, дакле управо пет дана више, нег што трајаше кише за време великог потопа, о ком нас извешћује старина Мојсеј, и који је по казивању његовом чуда и покора по свету учинио. Гледах ово дана слику тога потопа, снимљену ваљада по некој фотографији Нојеовој, и верујте, страшно је ту видети бојжи гњев. Киша потоком пада из проваљених облака, црно небо расветљавају муње и гром удара у кулу вавилонску, те заплаши весело друштво, које се баш тад било скупило на беседи са игранком. Лепе вавилонкиње доиста морадосе јако чезнути за веселем, кад код онакве страшне непогоде долазаху на игранку. А њихови мужеве? Они их отпратише куд су год хтеле, као што то још и дан данас чине. Јер људи се називају с тога „јаким полом,“ што јесу стални, те остадоше онаки исти, какви су били у прастаро време. Али и тада морали их је мука спопасти, кад видосе, да им накићене драге ступајући у дворану страдају од проваљеног олука. Сва вештачка фризура, сав пластички и сликарски посао целог дневног рада кад се поквари у мах, то није шала, и ретка се ту енергија изискује, да се то за час колико-толико опет доведе у ред.

За цело то време давала је народна позориштна дружина претставе у Земуну. Не мислим ту време Мојсејевог потопа, кога беше режисер сам господ бог, него оних четрдесет и пет дана, за које шетач не могаше шетњу своју продужити, па се морао задовољити са гледањем разних фигура, молованих и простих, с маскама и без маски. Велим кише су биле страшне, зато свако и одобрава београдском митрополиту, што је наредио опште „молебствије са коленоприклоненијем,“ да киша престане. Незнам, зашто се управа позориштна тако касно сетила да покуша употребити еретство против кише? Она је касно избрисала две хиљаде стихова из драме „Мејрине,“ те је тако уклонила све водене елементе, који би

по физичним законима могли при- влачити друге влажне честице из облака. И гле, кише доиста преста- доше, но не знам извесно, да ли у- следе митрополитове наредбе, или због свирепог поступања позоришт- не управе, која је на очиглед рође- ном оцу, г. Бану, толике слабе жрт- ве Јупитеру плувију поднела. При свем том, што је сад наступило ле- по време и што је публика много- бројно посештавала позориште, дру- жина је ипак оставила Земун. Ваљада није могла даље гледати место, где је њезина управа толико умног плода Бановог упропастила.

Ову претставу драме „Мејриме“ неумедоше Земунци потпуно уважа- вати. Тешко да је још који пут на- ша публика имала прилику, међу гледаоцима и самога писца претстав- љеног дела видети. Требало би га том приликом изазвати и венцем на- китити. Управа требала би, да се побринула за цвеће, а нашло би се, који би их бацили писцу. Ох, како је то лепо било у старо доба, онда кад је љутека образованост после више столетног мртвила опет ускренула, у време Дантово, Петрарке и Бо- кача. Тада су песнике накитили ла- вровим венцем и крунисали их у Ри- му у сред поносног капитола.

Тако се некад песништво одли- ковало, но у наше време са свим друкчије се изражавају симпатије. Видели смо то скоро при одласку бившег гарнизона, ваљаних стреља- ца. Глуво је доба ноћи и кишовито време било, кад их је труба позва- ла на одлазак. Множина света, осо- бито женског пола из Францтала, скупила се пред касарном, и кад су се мало за тим кренули на пут, испратили их до дунавске обале са најсрдачнијим знацима своје симпа- тије на рукама. Тешак је то био растанак од тих јунака, који су сво- ју крв пролили у толиким биткама, но при свем том не беху ту са ла- вровим венцем одликовани, него са шункама и куглофима, што су им њезине руке спремиле на пут. И то беше израз симпатије, са свим прак- тичан.

Обично се држи да оно, што је симпатично, доноси плода, а анти- патија да неуроди добрим родом. Веле, да то важи како у умним та- ко и у физичним стварима. Зато ево опет новог доказа у оном званич- ном акту београдске полиције, што је пре неки дан овамо био послат. Њезно једно детенце, плод тајне љубави и симпатије, као што се ми-

слило, коју је мисао и сама бео- градска полиција делила, даде пово- да покретању преважног питања. Пита се, који је отац тог детета? Проглашени беху четири хиљаде и девет стотина Земунца, од ко- јих свега имаде пет хиљада, за оце- ве тог детета, које није сунце угле- дало услед љубави и симпатије, не- го је зачето антипатијом и политич- ном противношћу. Доказ је томе, што је дете умрло, јер је било непри- родно створење. Ова изјава пореме- ти све досадашње појмове о току природе. Физиолози и емпирици ја- ко су забринути, свештеници и прав- ници пак траже за то објашњење, они у „житију свјатих“ и „корану,“ ови у „Вербецију.“ Као што се чује, случај ће се тај поднети на реше- ње великој школи у Шарошпатаку. Шетач ће се побринути, да своје читаоце извести о концу ванредне те појаве.

Баш је човек чудновато створе- ње, које се доиста никад не може за- довољити. Појави му ли се каква ствар, која му се неприродна чине, то он не мирује, док није прона- шао природну свезу њезину. Човек поднесе највеће жртве, муке и тру- да, само да дозна тајне природе. Он с тога поднесе препеку равни- ница и ледене пустиње Сибиреке; попне се на врх Чимбораса или се пушћа у дубљине земље. Све он то чини, да дознаје тајне природе. А кад се природа покаже у свој својој истинитости, у првобитној голотињи својој, то он за њу немари. То је шетач пре неки дан видео у овда- шњем купатилу код „Радецког,“ где се једна цела фамилија у посебном купатилу купала. — Новчани мора да је био узрок, што су се шесто- ро њих у једном купатилу стиснуло: отац, мати и четир пунонадеждна о- гранка њихова. Но да би и најмла- ње дете бар чист ваздух за једне исте новце уживати могло, поведо- ше и служавку с тим дететом на руци у купатило, која је међутим по ходнику горе-доле шетала, док се је фамилија купала. Накост слу- чаја хтеде, да служавка на клиза- вом ходнику исклизне и падне, и пусти дете у воду, но срећом изва- дише га одмах. Али вриску служав- кину чуше родитељи у купатилу. Уплашени искочише напоље у тоа- лети, у којој их је бог створио. О- тац, мати и два синчића показаше се у адамском костиму. Тек сад мо- гоше остали купачи приметити, да је та фамилија мојесејевог закона.

Колико је интересантно, приро- ду студирати, толико исто је вред- но и етнографију. Та човека у сво- јој целини, у свима одношајима, под сваким поднебијем упознати, доиста је важно. Врлипе и тамне стране љутске хоће наука да проучи, хоће да испита човека питома и сурова, кавказца и негра. Западни научења- ци по свој ће прилици покушати, да испитују мртвачке главе Марића, Ро- гића о осталих зликоваца. Лако мо- же бити, да ће мртва телеса једне ноћи нестати, да фигурираје после у неком западном музеју.

За такву етнографску студију др- жимо и онај калабалук, што се до- годио ономад на вече на нашој мес- ној лађи. По свој прилици хтедоше студирати, какав је српски карак- тер, какви су Срби, кад се наљуте, а било их је ту прилично на броју, људи сваког сталежа и узраста. Да неби изгледало, да се ту узбуђеност хотимице изазива, морала се лађа реморкирањем шлепова до глува доба ноћи занимати, а путницима на лађи хитало се дома, те су се ови с тога доиста наљутили, и својој љутини прилично јасно израз дали. Постигло се дакле што се хтело. Срби пут- ници без сваког околишања показа- ше се ту, какви су кад им се право по- вреди. Резултат етнографске студије био је дакле добар.

У Понедељник беше наоружана омладинска експедиција у Београду. Неки бечки младићи посетише срп- ску престолницу, но знајући, како је прошла рођена српска омладина лапе у ово доба у Београду, они по- несосе револвере, које узеше из сандука к себи, кад се је лађа при- ближила београдској обали.

Шетач би имао још много које- шта јавити, кад би могао од велике праšине и ђубрета по земунским улицама своју шетњу редовно про- дужити. Но непријатељ је смрада и нечистоће, те може се само у главној улици шетати, која је чишћена од женских шлепова.

Српско народно позориште.

У Суботу 27. Јулија претстављаше се „Цвр- чак“, позоришна игра у 5 радња, превео С. Д. К. Леп комад у којем је адрана идеја изведена, и који нам сјајне слике људских страна показује. Лепу улогу Цврчкову добро је одиграла г-ђа Гргузова (Фаншон Вилје). Г-ђа Марија Поповићка особито се допала као стара Фадета. Види се дубља сту- дија. Морамо још споменути и добру игру г. Поповића и г. Рукића (близанци).

У Недељу 28. Јулија беше последња претстава „Мејрима“ драма у 4 одељења од Матије Бана, а за народно позориште прерадио Ј. Борђевић. Пре- радом је дело нешто згодније, али рђаве стране које се тиме нису могле уклонити, остале су.